

Преданието в Православната църква не е автоматично и автоматизирано следване и възпоменаване на миналото, а живо, динамично осъществяване на вечната истина на Боговъплъщението. Преданието в Църквата е дарът, който приемаме от Христос – чрез апостолите и предстоятелите в евхаристийното събрание, и залог, който се пази от и във Църквата. Св. ап. Павел говори за него: Аз приех от Господа това, що ви и предадох, а именно, че Господ Иисус през нощта, когато бе предаден, взе хляб и поблагодари, преломи и каза: вземете, яжте, това е Моето тяло, за вас преломявано; това правете за Мой спомен...(1 Кор. 11:23-27).

Като подчертава този евхаристиен характер на Преданието, св. Иринеи Лионски, епископ на църквата в Галия (ок. 140–202), казва, че то обхваща Христос, т.е. Църквата, Кръщението, епископите и верните, правата истинска вяра, даровете на Светия Дух, църковния и богослужебния порядък и организация². Тази евхаристийна непрекъснатост на Преданието е възможна само в св. Литургия (= Евхаристията) и се явява единственото автентично богословие, което се реализира и потвърждава в литургичния опит на Църквата. Така формулировката *Lex orandi est lex credendi*³ не е някакво отвлечено размишление за Литургията, а критерий, конституиращ църковния живот.

От позицията на днешното време с безпокойство можем да отбележим, че през последните няколко века този критерий е бил подменен, като в резултат на това в християнското съзнание се е подменило също и самото възприемане същността на Църквата.

Този проблем естествено е довел и до промени във възприемането на самото Предание. Първопричината на тази дълбока криза е в проникването през последните няколко века на западното, схоластическото богословие в Православието.

„Вавилонски плен на православното богословие“⁴, за какъвто говори прот. Г. Флоровски, е изменил църковния живот до неузнаваемост, тъй като е разкъсал органичната му връзка с Евхаристията като същност на Преданието. Така св. Литургия се е превърнала във велика мистерия, но не в автентичния християнски смисъл, а в грубия езически елинистичен смисъл. Вследствие от това за повечето християнин днес Литургията е сведена до един формален ритуализъм, примесен с пиетизъм, основан на психологията и облечен в назидателно-мистичната атмосфера на богослужението. Автентичният църковен етос (начин на живот) е подменен с практическо индивидуално благочестие.⁵

Така църковният живот се ограничава до чисто индивидуални религиозни преживявания, които нямат никаква връзка със св. Евхаристия. Нещо повече, Евхаристията престава да се възприема като Литургия, като общо дело на народа (ἐργον του λαου) и събрание (συναξις) на верните в Христос, а като символично представяне на земния живота на Спасителя и Неговата жертва. Светото Причастие не се осъзнава като единение с Христос, като общение (κοινωνια) с Бога и един с други, а се възприема като част от „личното“ усъвършенстване и награда за морален живот след определен вид индивидуална аскеза. След всички тези негативни последствия трябва да изтъкнем и най-главното.

Със загубването истинския смисъл на Преданието самите верни са престанали да възприемат себе си като лаос (λαός), народ, който има специално място в Евхаристийното събрание, който в съслужение със своя предстоятел извършва Евхаристията и става народ – тяло Христово (1 Кор. 12:27), а верните – Негови членове. Помрачено е и съзнанието, че само и единствено в Евхаристията лаосът, народът Божий (λαός του Θεου), може да потвърди себе си като „царствено свещенство, народ свет, люде придобити“ (1 Петр. 2:9), и че това е уникалната му идентичност, място и служение в Църквата. От всичко това може да се заключи, че е загубено съзнанието за онтологичния статус на лаоса и за това, че той има решаващата роля в църковния живот да избира от себе си епископи, презвитери и дякони, което е залог за правилното функциониране и възрастване на Църквата.

Възвръщането към един автентичен начин на живот в Преданието и откриването на изначалното – а това означава и правилното – място на лаоса, е възможно само ако се преоткрие отново богословието на Отците, които никога не са разделяли богословието от живота. Нещо повече, ще видим, че за тях Евхаристията винаги е била център на богословието *par excellence*, център, чрез който се разкрива цялото Предание и функционирането на църковното тяло и служенията в негоб. за това св. Ириней

Лионски свидетелства, като посочва истинския център и извор на богословието и живота в Църквата: „Нашата вяра (ἡ γνώμη – мнение, убеждение) е съгласно с Евхаристията и Евхаристията потвърждава (нашата) вяра (ἡμῖν δὲ σύμφωνος τῇ γνώμῃ ἡ Εὐχαριστία καὶ ἡ Εὐχαριστία βεβαίωι τὴν τῇ γνώμην)7. Тук под израза „нашата вяра (убеждение)" св. Иринеи означава вярата на отците на Църквата, а оттам – и вярата на лаоса, чиито евхаристийни събрания те предстоятестват, т.е. на Светата католична (καθολικὴ) Църква8.

Еклесиологичен анализ на понятието лаос

Съществуват тълкувания, че старозаветната скиния е предобраз на Църквата, но според някои св. отци Моисей по Божествено откровение е видял Църквата есхатологично, като по неин образ е създал скинията. Това се потвърждава и от думите на св. Максим Исповедник, че „Старият завет е сянка, Новия завет е икона, а Бъдещият век е истината"9. Тези тайновидни слова винаги са обрисували Църквата като образ на бъдещата реалност, която е възможна само в Светия Дух.

Господ говори: „Ще излея от Моя Дух върху всяка плът..." (ср. Иоил 2:28 и Деян. 2:17)" и с тези думи обещава на човешкия род една непрестанна Петдесетница, която изгражда, актуализира и обновява10 Църквата – събранието на верните, народа (лаоса) Божий11. За да разкрием по-пълно какво е понятието лаос и какво е мястото на лаоса в структурата на Църквата, ще трябва да се върнем още в „с янката" на Стария завет.

Четейки свещените старозаветни текстове, виждаме, че Сам Господ избира Израил и чрез този Си избор го прави свят, избран народ, различен от другите народи, призван да стане „царство от свещеници (mamelehet kohanim) и народ свет" (Исх. 19:6). Въпреки това за служение на скинията е посочено само Левиевото коляно, род, който трябва да извършва богослужението на Израил (вж. Втор. 10:8). Царството от свещеници е обещанието, което ще стане възможно в новия Израил, в лицето на лаоса – който е изпълнението на това обещание и икона на бъдещото Царство.

Св. ап. Петър се обръща към цялата Църква с думите: „Но вие сте род избран, царствено свещенство, народ свет, люде придобити, за да възвестите съвършенствата на Оногова, Който ви е призовал от тъмнина в чудната своя светлина; вие именно, които някога бяхте не народ, а сега сте народ Божий (λαὸς τοῦ Θεοῦ); които бяхте немилувани, сега сте помилвани"(1 Петр. 2:9-10). Това е основният новозаветен текст, с

Служението на лаоса в Евхаристийното събрание на Църквата (1)

Написано от Прот. Добромир Димитров ПБФ
Четвъртък, 25 Април 2013 20:26

който понятието лаос може да бъде анализирано – текст, насочващ ни и към Осия 2:23, като му придава нов смисъл. В контекста на новозаветното откровение св. ап. Петър говори за народ, събран чрез Божествено действие, чрез покана, чрез призив от Бога, който е единствената основа за съществуването му. Този народ – лаос, е призван не заради своята съвкупност или индивидуални качества, а за да участва в тайната Христова, да стане тяло Христово, да бъде общност на Св. Дух и икона на Света Троица.¹²

Отговорът на този призив има *par excellence* евхаристиен характер.

Чрез пренасянето и приемането на св. Дарове по време на Благодарението лаосът отговаря на този Божествен призив и така, свързани чрез Христос в Неговото тяло, верните се свързват и един с други, стават живи членове, подържани в Христовото тяло от благодатните връзки на Св. Дух (вж. Еф. 4:3). Затова и лаосът нарича себе си призвани и свети¹³, което показва съзнанието за принадлежност към Църквата.

Самоидентифицирането на верните като лаос до голяма степен зависи от това доколко те се съосъзнават като призвани и колко често се отзовават на Христовия призив за общение, защото отзоваването се съизмерва с участието на верните в св. Литургия като общо дело. Това означава, че отзоваването винаги е свързано с участието в Евхаристията, което дава на лаоса идентичност на „царствено свещенство, народ свет, люде придобити“ (1 Петр. 2:9), които стават наследници и граждани на нетленното Царство. Като следва този евхаристиен принцип за принадлежност на верните към лаоса, Църквата е установила начин за влизане в този свещенически народ, органично свързан с Литургията като общо дело на този народ.

Влизането, встъпването в лаоса става посредством Кръщението и Миропомазанието, при което Миропомазанието е реално посвещаване в свещен сан и в свето служение¹⁴ (ἐν τῷ διακόσμῳ) и продължава да се разглежда като единственото посвещение в свещенство¹⁵, като помазание и запечатване със Светия Дух.¹⁶ Тайнството Кръщение променя радикално човешкото битие. То е ново раждане, а новокръстеният (новозасаденият – νεοφυτὸς) получава нови сетива, нови чувства, изпълва се с нов живот, става член на ново Тяло и гражданин (πολίτης) на едно ново царство. Органичната връзка на кръщаването и миропомазването с Евхаристията разкрива техния литургичен характер¹⁷ и по този начин те се потвърждават като целокупно тайнство на общността, чрез което вярващият става член на народа Божи, на евхаристийното събрание на общността на светиите. В този смисъл литургичният общностен характер и на Миропомазанието (което се извършва неразделно от

Кръщението във връзка с Евхаристията) е идентичен на литургичния общностен характер на тайнството Свещенство и именно поради това функционалното¹⁸ свещенство не променя човека в неговата същност, а му дава харизмата да служи на лаоса и едновременно с това – харизма да го води и напътства, да му преподава благодатта чрез тайнствата и словото на служението си. Получаването на този дар се засвидетелства в ръкоположението (хиротонията) на епископа, извършвана винаги в евхаристийното събрание на лаоса. Именно лаосът заедно с предстоятелите на другите евхаристийни събрания измолва за този, който влиза в чина на функционалното свещенство, нови благодатни способности. Тук обаче трябва да отбележим, че от антропологична гледна точка с това действие изобщо не му се дава някакво ново измерение, а ръкоположената личност си остава част от царственото свещенство на лаоса. Благодатта, която епископът или презвитерът получава, е не толкова привилегия, колкото отговорност на конкретното служение в общността на Църквата.

За да стане ясно защо в лаоса има това разделение на царствено и функционално свещенство, трябва да се анализират самите понятия, които са достатъчно красноречиви и обясняват смисъла на самите служения. В Стария завет терминът иерей (ἱερεύς), свещеник, се използва както за еврейското свещенство на древния Израил, така и за свещенството на езичниците, като термин, обозначаващ свещенство, предлагащо жертвени приноси на олтар. Другият термин – презвитер (πρεσβύτερος – 'старейшина'¹⁹), който се използва в Новия завет (вж. Деян. 20:17), обозначава онези, които са избрани от Светия Дух и от лаоса, като им е предложено да бъдат пастири и надзорници (ἐπισκόποις – 'надзорник')²⁰ на поместните църкви, предстоятели на Божествената Евхаристия.²¹ Първото свещенство, на древния Израил, е представено от особен чин свещеници, служещи в Скинията или Йерусалимския храм. Този вид свещенство Христос еотменил, или по-скоро го е приел само за Себе си.

Това се потвърждава от посланието на св. ап. Павел до евреите, където Христос е единственият Свещеник, или по-точно Първосвещеник, Архиерей, и то не по чина Ааронов, а по чина Мелхиседеков, т.е. Свещеник, който черпи Своето свещенство направо от Бога (срв. Евр. 2:5). Оттук е и изводът, че чрез общението с Христос, чрез причастието с Него лаосът се отъждествява с тялото Му (1 Кор. 12:27), което е и Църквата. Това показва, че целият Божий народ именно по причастност става свещен народ (βασιλεῖον ἱεράτευμα) (ср. 1 Петр. 2:9)²². Нещо повече, служението, което лаосът има, ще продължи вечно, т.е. то е есхатологично (както самата Църква има есхатологичен начин на съществуване) и се засвидетелства чрез Откровението на св. Йоан Богослов, където лаосът е представен като народ от царе и свещеници, поставени от Христос пред Бога и Отца (вж. Откр. 1:6). Това е още едно свидетелство, че в Новия завет характеристиката свещеник (йерей) преминава чрез Христос към всички верни и само Христос остава истински свещеник²³ в пълнотата на тази дума, тъй като всички членове на лаоса са свещеници по причастност, по общение (κοινωνία) и участие в Неговото тяло.

Така както всички членове на Църквата са лаици, така са и свещеници поради факта, че са засадени²⁴ в Църквата и живеят в единствения Велик Свещеник – Христос. По този начин лаосът определя себе си като Божий народ, избран и призван за служение от Самия Бог. Отговаряйки на този призив, лаосът възприема сам себе си като божествено установление. Той вече е Божий народ, възвещаващ Божията воля и изпълняващ Божието дело на Спасението в света.²⁵

Тук обаче е мястото да бъде разяснен по-обстойно вторият вид свещенство – функционалното, за което стана въпрос по-горе и което произхожда от лаоса.

Функционалното свещенство е харизма, която се дава на отделни членове на лаоса – добродетелни, почитани и призвани от Светия Дух да изпълняват служението на епископи, презвитери и дякони²⁶, и които чрез възлагането на ръце приемат даровете на Божията благодат. В Църквата тези избрани членове на лаоса се наричат клир²⁷ и макар поставени за отговорно и свето служение в Църквата, те винаги остават част от народа Божий²⁸.

Тук трябва да се поясни, че функционалното свещенство на лаоса се различава коренно от старозаветното свещенство, което е ограничено в избора на един род и едно племе. Служението на функционалното свещенство е нужно за цялата Църква, която се разраства и обхваща различни култури, вкоренявайки ги в самата себе си. Така Църквата от самото си начало, от деня Петдесетница и до днес живее във времето и пространството, в мире сем, но същевременно запазва своята правилна посока към нетленното Царство, отвъд времето и пространството. Именно за да функционира нормално в света, Църквата има нуждата от една конкретна организация, от йерархия, но йерархия, която е свързана неразривно с харизмите на Светия Дух и която се съзижда и реализира в Евхаристията, в присъствието на Живия Бог. Ето това отличава Църквата от всички други обществени организации с техните йерархични структури. Христос не поверява организирането на Църквата на човека, а го запазва за самия Себе си. Следователно Той призовава конкретни членове от Своя народ, от Своя лаос, и чрез тяхното царствено свещенство насажда новопосветените, включва ги в Своето свещенство – не по по-близък и по-сроден начин от другите верни, а по енергиен (действен) начин. Така с тях и чрез тях Той е Онзи, който действа във всички детайли и подробности в живота на Църквата (вж. Иоан. 15:5) и гарантира своето постоянно присъствие сред лаоса до скончания мира (вж. Мат. 28:20). Йерархическото устройство на Църквата, разкрито по този начин, се разбира не като структура, породена от авторитета на отделните личности (както твърдят мнозина либерални богослови), а като организъм с различни членове и тяхното служение в тялото, защото „...ако всички

членове бяха само един, де щеше да е тялото?"(1 Кор. 12:19). Изборът на предстоятелите, възглавяващи евхаристийното събрание, се осъществява от самия Христос „Не вие Мене избрахте, но Аз вас избрах..."(Иоан. 15:16), и този избор става чрез избора на целокупния лаос, което е основа за авторитета на самия предстоятел. В чина на ръкоположението (χειροτονία) лаосът се моли и свидетелства за достойнството²⁹ на предстоятеля пред Христос, за да може Той да го приеме и да го направи свидетел на апостолството в Църквата. Апостолството е именно връзката, чрез която се осъществява непрекъснатото и категорично Божие присъствие в църковната общност. Чрез молитвата на лаоса и ръкополагащите епископи Христос действено и реално приема предстоятеля и го включва в Своето свещенство. Така Самият Той, като Велик Архиерей, присъства в личността му, за да може всичко, което по-късно този човек ще извършва като свещенослужение в евхаристийното събрание на лаоса, да бъде извършвано от Самия Христос. Лаосът действително избира своя предстоятел, като този избор органично ги свързва заедно в Христос, т.е. те не могат да съществуват един без друг. В евхаристийното събрание лаосът се явява съслужител на епископа и заедно с него са един народ, който принася Благодарението като общо дело (=литургия). В ранната Църква е било немислимо принасящият да извърши Приношението сам, както и народът да е на Евхаристия без своя предстоятел. Съслужението между тях се състои в това, че лаосът потвърждава и се съгласява с думите на епископа като ги запечатва с общото амин (истина е, така е, да бъде), което не е само дума, а белег за принадлежност към лаоса. От друга страна, епископът е единственият, който притежава харизмата да извърши Приношението³⁰ в Църквата. Така предстоятелят винаги е начело на лаоса и без него Евхаристията е невъзможна, а верните като лаос притежават тази разпознаваща харизма да „съдят, изпитват и свидетелстват"(1 Кор. 14:29; Сол. 5:21) за думите на епископа. По този начин целокупният народ осъществява себе си като пазител на Преданието на Църквата и проявява общото си свещеническо служение в Евхаристийното събрание, възглавявано от избрания от него предстоятел.

Тази православна концепция е далеч от антиерархичното изравняване на служенията при протестантизма, както и от клерикалното раздвояване (на посветени и непосветени) при римокатолицизма³¹. Предстоятелят на Евхаристията в православното предание е начело на царското свещенство на свещениците, т.е. неговото свещенство е харизмата на предстоятел и надзорник над поместното евхаристийно събрание, което, пак ще повторим, е немислимо и непълно без него.

От всичко казано дотук се вижда, че за да функционира църковният организъм нормално, са нужни разнообразни харизми, които по никакъв начин не се явяват разделяне на църковното тяло. Харизмите не са индивидуален дар³², а обратно – те представляват част от пълнотата на евхаристийното събрание, пълнота на служенията, и биват осъществявани в единния Христос и припознавани от членовете на лаоса и припознавани от клира. От това следва, че църковните харизми заемат онтологично

място в Църквата, проникват до нейната същност, изливат се от нея и са нейна проява. Единствено в тази съборната пълнота на харизмите е възможно съзиждането на „светото свещенство“, което принася духовни жертви и „възвестява съвършенствата на Оногова“, Който призовава народите „от тъмнина в чудната Своя светлина“ (1 Петр. 2:5-9)³³. Без такова припознаване ни очаква горчивият западен опит.

---

1. Настоящият текст е публикуван в списание Християнство и култура, бр. 1; 2013г
2. Св. Иринеи Лионски. Изобличение и опровержение на лъжливото знание. 3, 24, 1 (PG 7, 966) – прев. Пено, Здр. Основи на Православната вяра. В.Т., 2008, с. 31.
3. Законът на молитвата е закон на вярата (лат.). – Б. ред.
4. Вж. Флоровски, Г. Пути русского богословия. Изд. 3-то. Париж, 1983, с.92; 84–98; 102–106.
5. Вж. Тутеков, Св. Православното богословие и наследството на пиетизма. – В: Личност, общност, другост. В. Т., 2009, с. 244-250.
6. Св. Василий Велики пише: „Всички ние сме членове помежду си и имаме различни харизми, които са ни дадени по Божиата благодат... Така както членовете се съединяват в едно тяло, така и ние поотделно се съединяваме в Духа; всички сме се кръстили като едно тяло в един Дух " – Св. Василий Велики. За Светия Дух. 26,61 (PG 32, 181).
7. Св. Иринеи Лионски. Изобличение и опровержение на лъжливото знание, 4, 18, 5 (PG 7, 1028 A). Вж. лат. версия – *Nostra autem consonans est sententia Eucharistiae, et Eucharistia rursus confirmat sententia nostram* (Adv. haer. iv. 18,5). Стези думи св. Иринеи Лионски ни посочва взаимовръзката между Правилната вяра и светата Евхаристия. Св. Иринеи още свидетелства, че вярата, богословието на Църквата и Тайната на Църквата не могат да съществуват едно без друго, т.е. само в истинската вяра и Църква, на която

Христос е Глава, може да има Божествена Евхаристия.

8. Йевтич, еп.Ат. Учението на св. Иринеи Лионски за Църквата –В:Църква,Православие, Евхаристия–кратка антология на съвременното сръбско богословие. Ч. I. С., 1999, с. 51-52.

9. Св. Максим Исповедник. Коментар към съчиненията на св. Дионисий Ареопагит, 3, 3, 2 (PG4, 137 D).

10. Обновяването на човешката природа се осъществява по благодат(т.е. по харизматичен начин) вИпостаста на Въплътения се Син и получава даровете на Духа, Който конституира еклесиологичното тяло на Христос и дарува на неговите членове плодовете на новия изобилен живот. Вж. Тутеков, Св. Богословие на харизмите в мисълта на св. Василий Велики// Личност, общност, другост. В.Т., 2009, с. 132.

11. Думата лаос (λαός) е употребена в превода от Седемдесетте на Стария завет и означава избран Божий народ, като този избор е изцяло Божия воля.

12. Вж. Пено, Здр. Цит. съч., с. 137-138.

13. Св. ап.Павел нарича членовете на лаоса светии (1Кор 1:2; Еф. 1:1-4),т.е. свети по благодат, причастявайки се е с Единия, Който е Свят и благодарение на Когото лаосът се освещава (вж. Евр. 12:1; 2 Петр. 1:4), а не поради никакви особени негови характеристики (напр. морални, интелектуални или физически).

14. Още Ориген недвусмислено говори за връзката на Миропомазанието и свещеническото достойнство на лаоса, който сам себе си принася в жертва на Божия олтар в Евхаристията: „Всички, над които е било извършено помазанието със светото миро, са станали Свещеници <...> всеки от тях носи в самия себе си жертвата и пали огън на олтара (Евхаристията), за да бъде тя погълната без остатък. Ако аз се отричам от всичко, което притежавам, ако нося своя кръст и следвам подир Христа, аз съм принесъл жертва на Божия олтар; ако давам тялото си <...>, ако обичам братята си

толкова, че давам живота си за тях, ако се боря до смърт за справедливост и истина, ако умъртвявам себе си <...>, ако светът е разпнат за мен и аз за света, аз съм принесъл жертва на Божия олтар и ставам свещеник на собствената си жертва"(Октавий,гл. 32, PL 3, 339–340). От поетичните думи на Ориген разбираме, че да си лаик означава и да си свещеник, който жертва самия себе си и принася сам себе в Църквата – Тялото Христово.

15. Свещениците в Стария завет са били посвещавани в това служение чрез помазание: „И изля (Моисей) от помазния елей върху главата на Аарона и го помаза, за да го освети"(Левит. 8:12).

16. Ранната Църква посвещава своите служители епископи, презвитери и дякони чрез възлагане на ръце, което категорично потвърждава, че Миропомазанието е единствено посвещението в царско свещенство. Ако се окаже, че свещенослужителите, макар и ръкоположени, не са посветени, т.е. са некръстени и следователно не са част от Божия лаос, ръкоположението им се смята за недействително. Вж. Евдокимов, П. Православието, С., 2006, с. 215.

17. В древността тези тайнства винаги са били свързани с Литургията.

18. В по-горните редове се опитаме да изложим, че между различни служения и дарове в Църквата съществува пълно равенство, когато те са в действие и в съгласие с Божията воля. Следователно разликата между тези служения е функционална, а не се базира на онтологична природа. Всяко отделяне и налагане на някакъв дар или служение спрямо другия е пагубно не само за единството на Църквата, но и за съществуването и действието на този дар. Вж. Пено, Здр. Цит. съч., с. 152.

19 Презвитерите са старейшините на една евхаристийна общност, които са събрани около своя епископ и образуват синедриона (συνέδριον) – съвета на епископа.

20. В апостолско време още няма такова разделение между термините епископ и презвитер и ако анализираме новозаветните текстове, ще видим, че с тези термини се обозначават едни и същи лица. В книгата Деяния на светите апостоли е описано как св. ап. Павел праща да повикат презвитерите църковни от Ефес (Деян. 20:17) (τοὺς

Написано от Прот. Добромир Димитров ПБФ
Четвъртък, 25 Април 2013 20:26

πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας), а в 28 стих той се обръща към тях с думите „Внимавайте, прочее, върху себе си и върху цялото стадо, сред което Дух Светий ви е поставил епископи (ἔθετο ἐπισκόπους)

да пасете църквата на Господа и Бога, която Той си придоби със Своята кръв" (Деян 20:28). Св. ап. Петър говори: „Ония, които между вас са презвитери, моля аз, съпрезвитер техен и свидетел на Христовите страдания и съучастник в славата, която има да се открие" (1 Петр. 5:1). Съвременният гръцки богослов Николаос Лудовикос пише по този повод: „Всъщност, както е известно, в древното християнство става въпрос за едно и също служение – това на епископа презвитер. Епископът презвитер и дяконът са двете свещенически степени в древната Църква. Разграничаването на днешната степен на епископа произтича от вътрешното разделяне на степенята на епископа презвитер". Λουδοβίκος, Ν. □ Αποφатικὴ ἐκκλησιολογία τοῦ οἰοῦσι. □ Αθήνα, 2002

21. Вж. Νέλλας, Π. Βασιλείον ἱεράτευμα. Μελέτη ἐπὶ τοῦ προβλήματος τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου// Σύναξις (Αθήνα), №83, 2002, σ. 50.

22. Големият съвременен богослов, духовно чадло на преп. Иустин Попович, еп. Атанасий Йевтич анализира термина βασιλείον ἱεράτευμα и категорично го свързва с единствено възможното свещенство на Христос:

"... гръцките изрази ἱεράτευμα ἄγον и βασιλείον ἱεράτευμα не означават „свето свещенство" и „царско свещенство"(1 Петр. 2:9), защото тогава би трябвало да пише: ἱεράτεϊον, вместо „свето осветение", „царствено осветение"(от ἱερατεύω > ἱεράτευμα), защото като тяло на Христос Първосвещеника и Царя, ние сме плод и делона Неговото Архидерейско-Царско свещенодействие, йерургия, иосвещаванена природатана човешкия род" – Јевтић, Ат. Канонско право, Београд, 2005, с. 26.

23. Св. Дионисий Ареопагит пише, че: „Самият Иисус – пребогоначалният и свръхсъщностен ум, (е) начало и същност на всяка йерархия, осветение и теургия" – (св. Дионисий Ареопагит, За църковната йерархия (PG 3,1,372 A); вж. св. Дионисий Ареопагит. За църковната йерархия. I, 64, 1, С., 2001, с 63.

24. ...насади го насаждение на истината в светата Твоя съборна и апостолска Църква, и не позволявай да го изтръгнат, та като преуспява в благочестие ... („...καὶ φύτευσον αὐτούς φύτευμα ἀληθείας ἐν τῇ ἀγίᾳ σου καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ μὴ ἐκτίλῃς, ὅπως, προκοπτόντων αὐτῶν ἐν εὐσεβείᾳ...." – L'Eucologio Barberini, Gr. 336, 97 v (Iniziazione Cristiana. C. L. V. Edizioni liturgiche. Roma, 1995, p. 110), също и в: Требник, Последование на тайнството Кръщение (С., 1929, с. 51-52). Това е част от прошение за лаика в първата

Служението на лаоса в Евхаристийното събрание на Църквата (1)

Написано от Прот. Добромир Димитров ПБФ
Четвъртък, 25 Април 2013 20:26

молитва на св. Кръщение, в която епископът или презвитерът моли прошка, помощ и подкрепа за извършване на великото Тайнство (Кръщение) и за засаждане на новопросветения (новозасаждения – νεόφυτος) в тялото на Църквата, за да възраства във вярата и благочестието. Безспорно цитираното е древно прошение, отразяващо уникалността на всеки новокръстен в Църквата.

25. Шмеман, Ал. Историческият път на православие. С., 2009, с. 23.

26. Евдокимов, П. Цит. съч. с. 215.

27. Клир (κλήρος) буквално означава 'жеребий, избор', т.е. клирик е някой, който е избран от Духа и събранието на верните (лаоса) да представлява в Благодарението – епископ или презвитер, или да служи на олтара (дякон). Вж. Деян 1: 25-26.

28. Днес съществуват редица проблеми поради факта, че служенията на лаика и клирика са разделени на благодатни и безблагодатни.

29. Това изразява възгласът Достоен (Ἀξιός), с който лаосът потвърждава истинността на хиротонията.

30. Или онзи, на когото лично епископът е наредил да го извърши поради болест на епископа или някаква друга уважителна причина.

31. Евдокимов, П. Цит. съч., с. 215.

32. Вж. Стоядинов, М. Божията благодат. ВТ., 2007, с. 262.

33. Евдокимов, П. Цит. съч., с. 356. {jcomments off}